מד א מיי׳ פכ״ט מהל׳

שבת הלכה כב סמג עשין כט טוש"ע או"ח

סימן תעג סעיף א: יו ב מיי שם הלכה יב וכד

וסמג שם טוש"ע או"ח

סי' רלו סעיף א ג: ג [טוש"ע או"ח סי' קעט

:סעי׳ דן

רבינו חננאל

ואסיקנא יום טוב שחל

כרבא דאמר יקנה"ז. אמר רב יהודה לא נחלקו ב״ש וב״ה על המזון

שהוא בתחלה ועל הבדלה שהיא בסוף, לא נחלקו אלא על המאור ועל הבשמים, שב"ש אומרים

מאור ואחר כך בשמים,

י וב״ה אומרים בשמים

ואחר כך מאור. אמר ר׳

יוחנן נהגו העם כב״ה אליבא דר׳ יהודה דבשמים

ואחר כך מאור. רב

. ברונא ורב חננאל תלמידי

ורבה אמר יהנ"ק ולוי אמר קני"ה ורבנן אמרי

קינ"ה מר בריה דרבנא אמר נקי"ה מרתא

אמר משמיה דר' יהושע ניה"ק שלח ליה

אבוה דשמואל לרבי ילמדנו רבינו סדר

הבדלות היאך שלח ליה כך אמר רבי

ישמעאל בר רבי יוםי שאמר משום אביו

שאמר משום רבי יהושע בן חנניה נהי"ק

אמר ר' חנינא משל דר' יהושע בן חנניה

למלך שיוצא ואפרכום נכנם מלווין את

המלך ואח"כ יוצאים לקראת אפרכום מאי

הוי עלה אביי אמר יקזנ"ה ורבא אמר יקנה"ז

אוהילכתא כרבא יהוב הונא בר יהודה

איקלע לבי רבא אייתו לקמייהו מאור

ובשמים בריך רבא אבשמים ברישא והדר

אמאור א"ל והא בין ב"ש ובין בית הילל מאור

ברישא והדר אבשמים ומאי היא דתנן ייבית

שמאי אומרים גר ומזוז בשמים והבדלה

ובית הילל אומרים נר ובשמים ומזון והבדלה

טני רבא בתריה ואמר זו דברי ר' מאיר אבל

יר' יהודה אומר לא נחלקו בית שמאי ובית

הילל על המזון שהוא בתחלה ועל הבדלה

שהיא בסוף על מה נחלקו על המאור ועל

הבשמים ב"ש אומרים מאור ואח"כ בשמים

ובית הילל אומרים בשמים ואח"כ מאור

ואמָר רבי יוחגן ינהגו העם כבית הילל

ואליבא דר' יהודה: רב יעקב בר אבא איקלע

לבי רבא חזיה דבריך בורא פרי הגפן אכסא

קמא והדר בריך אכסא דברכתא ואישתי א"ל למה לך כולי האי הא בריך לן מר חדא

זימנא אמר ליה כי הוינן בי ריש גלותא הכי

עבדינן אמר ליה תינח בי ריש גלותא דהכי

עביד (6) גדספק מייתי לן ספק לא מייתי לן הכא

הא מנח כסא קמן ודעתן עילויה אמר ליה

אנא עבדי כתלמידי דרב ידרב ברונא ורב

חננאל תלמידי דרב הוו יתבי בסעודתא

א) ברכות נב:, ב) שם נא:, ג) [ברכות תוספתא ברכות הל"ח], ד) חולין פו:, ה) ופ"ח ה"או. ו) ועירוביו מ:], ז) [סנהדרין פו.], ה) וקדושין נב.ן, ט) ווע"ע תום׳ ברכות נב: ד״ה נהגו ותום׳ דרה טו: ד״ה וכי],

הגהות הב"ח

(A) גמרא דהכי עבדיגןדספק תייתי: (ב) רש"יד"ה אכסה קמה כשמתחיל לשתות הס"ד והשאר נמחק: (ג) ד"ח לא הוו ידעימו אי משקו לכו תו נתר כסא קמא אי לא וכי ברכיתו אקמא לא היה דעתייכו אכסא אחרינא וה"ל כל כום הכי בעיתו למיהדר וברוכי: לד) רשב"ם ד"ה ורבה אמר וכו' הקידוש עושהו קודש חמור והגדלה: קר"ה קני"ה וכו' כרב ומ"ה אינו רוצה וכו' ומרחיק הבדלה מברכת היין כל"ל ותיבת ולמה ותיבת על נמחק: (ו) ד"ה והלכתא וכו' דבי מבדיל:

מוסף רש"י

נר ומזון בשמים והבדלה. מי שאין לו אלא כוס אחד במולאי לאחר המזוז וסודר עליו נר ובשמים והבדלה

מוסף תוספות

א. וראוי לסדר דבריהם ב. ווןלא חשש לסדרן . כאותו סדר של הקדמת מוס' ג. [ד]סתם משנה הוי מאור ואח״כ בשמים, והא ר׳ יוחנן הוא דאמר הלכה משנה. שם. כסתם ד. וא״כ לא הוי סתמא. ד. וא״כ מס. ה. [ד]משמע קצת דלכתחילה עבדי הכי מדבריך רבא אבשמים כי שמא 1. כי שמא ישתוהו כולם קודם שיגיע לידם. מוס' הרא"ש. ז. אע"ג דברכה אחת מעין שלש פוטרתן. תוס׳

רבה אמר יהנ"ק ולוי אמר קני"ה. רשב"ם מהפך הגירסא משום דרב ושמואל ולוי חברים א היו ואין לריך להפך משום זה דגמ׳ נקט כל אותם שאומרים יין תחלה יקנ״ה ינה״ק יהנ״ק ואח״כ אותם

ומיהו בירושל׳ משמע כפירוש רשב״ם: קבי"ה. פירש רשב"ם דרולה לסמוך יין להבדלה משום דמקדשין

על הפת ואין מבדילין על הפת ולפי מה שפירש ר"ת לקמן (ד' קו: נד"ה מקדש) דחין מקדשין על הפת יש לפרש שחם הי׳ מרחיק יין מן הבדלה יאמרו שאינו בא אלא בשביל קידוש שהוא לכבוד יו"ט: והלבתא ברבא. משום [אינך] אמוראין אנטריך לפסוק

כרבא ולא משום אביי דקיי"ל ח' (ב"ק ד׳ עג.) בכולי גמרא כרבא לגבי 'אביי בר מיע"ל קג"ס:

ואמר רבי יוחנן נהגו חעם כבית הלל. והשתח חולק רבי יוחנן אסתם משנה ג ואיכא למימר שבלשון יחיד היה שונה אותה והיה שונה בה דברי רבי מאיר בהדיא™ והאי נהגו לא הוי כהאי נהגו דבפרק בתרא דתענית (ד' כו:) דמפרש דאורויי לא מורינן ואי עבדי לא מחינן בידיהן הש: עבדי

בריך אכסא קמא. של קידוש ואכסא דברכתא של בהמ"ז והא דתנן בכילד מברכין (ברכות דף מב.) בירך על היין שלפני המזון פטר יין שלאחר המזון היינו לאחר הסעודה וקודם ברכת המזון שהיו רגילי׳ לשתות יין אחר הסעודה קודם ברכת המזון: לא הוי ידעיתו אי משקו. פרשב״ם כי ברכיתו אכסא קמא לא ידעיתו אי יהבו לכו כסא אחרינא והוה כל חד כתחלת סעודה ולפירושו משמע שהיו מברכין נמי תוך הסעודה וקשה דהא משמע שהיו עושים בי ריש גלותא כרבא דבריך אכסא קמא ואכסא דברכתא ולא על כל כסא וזהו דוחק לומר שלא היו שותים בבי ריש גלותא יין באמצע הסעודה לכך נראה לפרש שלא היו מברכין תוך הסעודה כי היו יודעים שיתנו להם יין כל נרכן אבל בבהמ"ז לא היה כוס כי אם למברך והיו

קאי מסתפקים אם יגיע להם לשתות ממנו 1: אנא דעבדי בתלמידי דרב. פירש רשנ"ם אף על גב דשמעינן מהכא דברכת המזון אפסוקי סעודתא הוא מכל מקום לא בעי לברוכי אחר יין שבסעודה מקמי דליבריך ברכת המזון לפי שברכת המזון פוטרתו דהשתא בברכה אחת מעין שלש סגי כל שכן בשלש ברכות והכי איתא בה"ג ומיהו אין זה ק"ו דהא פסקינן בברכות (דף מא:) דברים הבאים שלא מחמת הסעודה אחר הסעודה פי׳ וקודם ברכת המזון טעונין ברכה לפניהם ולאחריהם וכן תאנים וענבים בתוך הסעודה לרב ששת ולא מיפטרו בג' ברכות דבהמ"ז זורש"י פירש בתשובה דלריך לברך אחריו כמו תאנים וענבים לרב ששת ואין נראה דהא מסקינן התם אמר רב פפא הלכתא דברים הבאים שלא מחמת הסעודה בתוך הסעודה טעונין ברכה לפניהם ולא לאחריהם לאחר הסעודה טעונין בין לפניהם בין לאחריהם והיינו דלא כרב ששת ואע"ג דרש"י פירש התם לאחר הסעודה כלומר

אביי סבירא ליה יקזנ"ה מאחר שמתחיל לקדש יגמור כל הקידוש ויאמר זמן שאם אין כאן קידוש אין כאן זמן אבל הבדלה אינה גורמת לומר זמן ורבא ס"ל מה מצינו בכ"מ זמן לבסוף הכא נמי זמן לבסוף וטעמו של דבר דזמן אומרו אפילו בשוק יו ועיקרו אינו על הכוס הלכך אומר לבסוף: והלכחא כרבא. דאמר יקנה"ז דקידושה והדר הבדלה וכי() מבדיל ברישה מיחזי דהוי עליה קדושת שבת כמשוי: רב הונה בר יהודה היקלע לבי רבה. במולחי שבת של חול: בריך הבשמים ברישה. כמנהג שלנו: ה"ל. רב הונה לרבה לחחר שגמר הבדלה והה בין ב"ש כו': ולה פליגי לה גרסינן: נר ומזון בשמים והבדלה. היכא דאין לו אלא כוס אחד: זו דברי ר"מ. דהכי הוו תני לפלוגתייהו דב"ש וב"ה דסתם מתני׳ ר"מ": **על המזון שהוא בחחלה.** דכיון דגמר סעודתו בההוא מחייב ברישא ואין מעבירין על המצוח ואמר רבי יוחנן נהגו כו': **רב יעקב בר** אבא איקלע לבי רבא. שבת הוה כדאמריטן לקמיה (ש"ב) כי מטא לאבדולי כו' אלמא דמעיקרא סעודת שבת ביום היו אוכלין: אכשא דברכתא. ברכת המזון בירך עליו לבסוף בפה"ג כמו שאנו עושין: לא הוי ידעיתו אי משקו לכו תו בתר כסא קמא אי לא וכי ברכיתו אקמא לא הוה דעתייכו אכסא אחרינא והוה ליה כל חד כתחלת סעודתו ומשום הכי בעיתו למיהדר וברוכי:

הכי גרסינן שאמר משום רבי יהושע כן חנניה נהי"ק: ה"ג משל דרבי יהושע כו': והלכתה כרבה. דקידושה והדר הבדלתה דכי מבדיל ברישא מיחזי עליה קדושת שבת כמשאוי: נר ומזון בשמים והכדלה. היכא דאין לו אלא כוס א': **על המוון שהוא בסחלה**. כיון דגמר סעודתו שאומרים קידוש ברישא קני"ה קינ"ה ואח"כ נר תחלה נקי"ה ניה"ק ב

בההוא איחייב ברישא ואין מעבירים על המצות: אכסא קמא. כשמתחיל לשתות (כ) על המזון שבתחלה: והדר בריך. בפה"ג אכסא דברכת המזון כמו שאנו עושין בכל סעודה וסעודה ובשאר סעודות עסקינן דלאו במולאי שבת: לא הוי ידעיתו אי משקו לכו (ג) בתר כסא קמא אי לא ומשום הכי בעיתו למיהדר וברוכי:

קאי

ורבה אמר יהנ"ק. סבירא ליה כרב דמשוי מאור בין קידוש להבדלה שחין נכון בעיניו של רבה לסמוך הבדלה לקידוש שזה מכחיש כחו של זה הקידוש עושהו קודש(ה) והבדלה עושהו קודש קל וסבירא ליה כשמואל דהבדלה קודם לקידוש ומיהו יין בראש כולן דתדיר קודם והכי נמי בברכות ירושלמיה) יו"ט שחל להיות במול"ש רבי יוחנן אמר יקנ"ה ר' חנינא אמר ינה"ה ולוי אמר יהנ"ה מסתברא דלוי דאמר מעין שניהן. ונראה לי דהכא גרסינן [נמי] ולוי אמר יהנ"ק רבה אמר קני״ה שכן דרך האמוראין רב ולוי ושמואל חברים הם ורבה אחריהן: קני"ה. סבירא ליה דקידוש קודם להבדלה כרב (ה) ולמה אינו רוצה לומר ייו ברישא לפי שא״כ אינו נראה שמבדיל על היין הואיל ומרחיק הבדלה מעל ברכת היין והרי עיקר הבדלה לא מיקנו אלא על היין אבל קידוש אפילו על הפת יכול לקדש כדלקמן (ד' קו:) הלכך קידוש ברישא והדר מאור לפי שאָנו רוצין לסמוך יין להבדלה והבדלה על כרחך לבסוף תהיה כשאר כל מולאי שבתות והאי דלא מקדים יין מקמי מאור כשאר מולאי שבתות שאם כן היה נראה על הקידוש ולא על הבדלה אבל במול"ש דעלמא דליכא קידוש מקדמי ליה: קינ"ה. סבירא

ליה כרב דקידוש קודם להבדלה ורוצה נמי לסמוך יין להבדלה טפי מקידוש הלכך קידוש ברישא והדר כל סדר הבדלה של סדר כל מוצאי שבת דהוי יין מאור והבדלה אי נמי רולין להבדיל בין קידוש להבדלה בכל היכולת: נקי"ה. קידוש קודם להבדלה כרב ויין נמי רוצה לסמוך להבדלה כמו שפירשתי הלכך נקי"ה בעינן ומאור משוי ברישא מקמי קידוש דהא כל מולאי שבת הודם להבדלה לפי שנהנה בו תחלה ה"נ קודם לקידוש שהרי נהנה בו תחלה והרי אי אפשר לאומרו בין יין להבדלה כדין שאר מולאי שבת שהיין קודם לו בשביל שתדיר דא"כ יש כאן הפסק בין יין להבדלה: ה"ג שאמר [משום] רבי יהושע בן חנניה נהי"ק. וטעמא כדמפרש לקמן דהבדלה קודם לקידוש והלכך נר תחלה לפי שרולה ליתן יין סמוך להבדלה ולקידוש ששניהן נתקנו על היין אבל מאור אומרו בלא יין אם אין לו כום: ה״ג משל דר׳ יהושע בן הננים כו': אביי ורבא סבירא להו כרב דאמר יקנ״ה ובזמן הוא דפליגי